

Arbejdsløshedstallene fortæller ikke hele historien om nedturen på arbejdsmarkedet

62.000 skyggeledige tælles ikke med i bruttoledigheden

Tal fra Danmarks Statistiks Arbejdskraftundersøgelse viser, at der er en stor gruppe på 62.000 arbejdsløse, som ikke regnes med i den officielle registrerede bruttoledighed. Gruppen omfatter ikke-arbejdsmarkedsparate kontanthjælpsmodtagere, personer på ledighedsydelse mfl. samt arbejdsløse, som ikke har ret til dagpenge eller kontanthjælp, som gerne vil have et arbejde og som også aktivt søger efter et arbejde og kan tiltræde et job indenfor 14 dage. Derfor er der tale om en gruppe af personer som reelt er arbejdsløse. Siden krisens udbrud er gruppen af disse "skyggeledige" vokset med ca. 28.000 personer. Omvendt medregner AKU-ledigheden ikke en del aktiverede i løntilskud, som opfattes som beskæftigede. Den ideelle ledighedsopgørelse findes pt. ikke, hvorfor arbejdsløsheden ikke bør stå alene i den økonomiske debat. I stedet bør man fokusere mere på beskæftigelsen.

af senioranalytiker **Erik Bjørsted**

22. april 2013

Analysens hovedkonklusioner

- Arbejdsløsheden var i 4. kvartal 2012 iflg. Arbejdskraftundersøgelsen på 208.000 personer (sæsonkorrigeret) og ca. 165.500, når man ser bort fra studerende på jagt efter et job ved siden af studierne.
- I den registrerede bruttoledighed indgår alene dagpengeberettigede arbejdsløse samt arbejdsmarkedsparate kontanthjælpsmodtagere og aktiverede - herunder også personer i løntilskudsjob, som samtidig tæller med i beskæftigelsen.
- Ikke-arbejdsmarkedsparate kontanthjælpsmodtagere, personer på ledighedsydelse samt arbejdsløse uden ret til dagpenge eller kontanthjælp tælles ikke med i bruttoledigheden, selv om en del af dem reelt er arbejdsløse.
- 62.000 af disse "skyggelige" ønsker nemlig et arbejde, søger aktivt efter et arbejde, og kan også indenfor to uger tiltræde et job. Dermed er de 62.000 af de skyggeledige reelt arbejdsløse. Gruppen er vokset med ca. 28.000 personer i løbet af krisen.
- Omvendt opfattes en del bruttoledige, som beskæftigede i AKU-opgørelsen. Mange arbejdsløse i løntilskud opfattes fx som beskæftigede og tæller derfor ikke som arbejdsløse i AKU-opgørelsen. Iflg. AKU-opgørelsen blev således godt 18.000 aktiverede (sæsonkorrigeret) opfattet som beskæftigede i 4. kvartal 2012.

Kontakt

Senioranalytiker

Erik Bjørsted

Tlf. 33 55 77 15

Mobil 27 68 79 50

eb@ae.dk

Kommunikationschef

Mikkel Harboe

Tlf. 33 55 77 28

Mobil 28 36 87 50

mh@ae.dk

62.000 ledige tælles ikke med i bruttoledigheden

De nyeste tal fra Danmarks Statistiks arbejdskraftundersøgelse for 4. kvartal 2012 viser, at arbejdsløsheden korrigeret for sæsonudsving er på ca. 208.000 personer svarende til 7,4 pct. af arbejdsstyrken.

AKU-opgørelsen, som er en stikprøve, adskiller sig på en del punkter i forhold til den mere anvendte registrerede bruttoledighed, som Danmarks Statistik udgiver en gang om måneden (se Boks 1 for en oversigt over de forskellige ledighedsbegreber som anvendes herhjemme).

Bruttoledigheden er alene en optælling af, antallet af registrerede arbejdsløse dagpengeberettigede og arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere samt aktiverede.

Bruttoledigheden omfatter således ikke de såkaldt ikke-arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere, som udgør mere end 7 ud af 10 kontanthjælpsmodtagere herhjemme, ligesom modtagere af ledighedsydelse mv. samt arbejdsløse uden ret til dagpenge eller kontanthjælp heller ikke tælles med.

En del af disse ønsker dog et arbejde og søger også aktivt efter et job, ligesom de også kan tiltræde et job indenfor kort tid. En del af disse "skyggeledige" opfylder derfor ILO-kriterierne, som anvendes internationalt til at afgrænse hvem der er arbejdsløse, og burde derfor tælle med i arbejdsløsheden.

I 4. kvartal 2012 udgjorde gruppen af skyggeledige, som ønsker et job, søger aktivt efter et job og kan tiltræde et job indenfor 14 dage ca. 62.000 personer (sæsonkorrigeret) og i løbet af krisen er gruppen vokset med ca. 28.000 personer. Det fremgår af figur 1.

Figur 1. Udviklingen i gruppen af arbejdsløse skyggeledige

Anm.: Data er sæsonkorrigeret.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik, Arbejdskraftundersøgelsen, 4. kvartal 2012.

Er alle bruttoledige i realiteten arbejdsløse?

Spørgsmålet i forhold til ovenstående aspekt er selvfølgelig, hvem der egentlig bør tælle som arbejdsløse. I opgørelsen af bruttoledigheden opfattes alle registrerede dagpengeberettigede arbejdsløse og arbejdsmarkedsparate kontanthjælpsmodtagere samt aktiverede som arbejdsløse. Det er dog ikke et mål, som siger noget om den **reelle** arbejdsløshed i økonomien.

Den nyuddannede læge, som skal påbegynde turnus om et par måneder, og som i mellemtiden får dagpenge tæller fx med i bruttoledigheden, selvom han/hun i realiteten ikke søger aktivt efter et job.

I AKU-opgørelsen opfattes man derimod kun som arbejdsløs, hvis man ikke har et arbejde og svarer "ja" til, at man 1) ønsker et arbejde, 2) har søgt job indenfor de seneste fire uger, 3) kan tiltræde et job indenfor de næste to uger.

Tankegangen er, at man på den måde skærer ind til benet og ser på den reelle arbejdsløshed i økonomien. Den nyuddannede læge fra ovenstående eksempel har formentlig ikke aktivt søgt arbejde og vil derfor i AKU-opgørelsen ikke blive opfattet som arbejdsløs, mens han/hun opfattes som arbejdsløs i den registrerede bruttoledighed.

Udover at der er nogen bruttoledige, som af den ene eller anden grund ikke aktivt søger arbejde, er der også bruttoledige, som har nogle betalte arbejdstimer ved siden af arbejdsløshedsunderstøttelsen. Derudover er der en stor gruppe, som er aktiveret i støttet beskæftigelse, og som derfor har et job.

Sammenligner man antallet af bruttoledige i en given uge i 4. kvartal 2012 med antallet af AKU-ledige viser det sig, at ca. hver fjerde bruttoledige havde arbejdet mindst én time. Af de 168.000 bruttoledighedsberørte (171.500 sæsonkorrigeret) i 4. kvartal 2012 havde 42.000 (45.000 sæsonkorrigeret) således mindst én betalt arbejdstime.¹ Det fremgår af tabel 1.

Efter AKU-kriterierne, er man dermed beskæftiget og ikke arbejdsløs. En stor del af de bruttoledige opfattes altså som beskæftigede i AKU-opgørelsen og ikke som arbejdsløse. Bl.a. tæller en del aktiverede i løntilskud som beskæftigede i AKU-opgørelsen og ikke som arbejdsløse.

Samlet ser man i AKU-opgørelsen for 4. kvartal 2012 bort fra ca. 17.000 aktiverede arbejdsløse (18.400 sæsonkorrigeret), som efter AKU-kriterierne er beskæftigede og ikke arbejdsløse. Det fremgår også af tabel 1.

Udover de 42.000 bruttoledige, som opfattes, som beskæftigede frasorters også ca. 20.000 personer (21.500 sæsonkorrigeret), som ikke kan opfattes som hverken beskæftigede eller arbejdsløse, fordi de enten ikke ønsker et arbejde, ikke søger et arbejde eller ikke kan tiltræde et arbejde indenfor to uger.

Grupper a la "Dovne Robert" er givetvis repræsenteret blandt de 20.000 personer, men gruppen omfatter også personer som er "imellem job" ("In between jobs") og som indenfor overskuelig fremtid skal begynde på et nyt job, og derfor ikke aktivt søger job (jf. eksemplet med den nyuddannede læge), ligesom personer med sæsonarbejde, og som **midlertidigt** sendes hjem, men som bliver kaldt tilbage på arbejde igen om nogle måneder, også er repræsenteret.

¹ Tallene er ikke sæsonkorrigerede.

Derudover kan arbejdsløse, som har mistet modet og derfor ikke søger aktivt efter arbejde ("discouraged workers") være repræsenteret samt personer som er i uddannelsesaktivering, og som i den tid de er i aktivering ikke er forpligtigede til at søge arbejde.

Tabel 1. Fra bruttoledighed til AKU-ledighed	
	4. kvartal 2012
	1.000 personer
Antal bruttoledige	168
Heraf	
- Beskæftigede	42
- heraf aktiverede	17
- Arbejdsløse	106
- udenfor arbejdsstyrken	20

Anm: Der ses på antallet af bruttoledige i en given uge i 4. kvartal 2012. Gruppen af bruttoledige udenfor arbejdsstyrken er personer, som ikke har haft betalt arbejde i referenceugen og som ikke kan opfattes som AKU-ledige.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik, Arbejdskraftundersøgelsen, 4. kvartal 2012.

Som kritik af AKU-ledigheden vil mange nok anføre at de personer i løntilskud, som ikke regnes som arbejdsløse i AKU-opgørelsen burde tælle med som arbejdsløse, fordi de ikke har kunnet finde ordinær beskæftigelse, ligesom man kan diskutere rimeligheden af at fraregne personer, blot fordi de har haft et antal betalte arbejdstimer ved siden af deres arbejdsløshedsunderstøttelse, som måske har været meget begrænset.

Omvendt mener mange dog også at AKU-ledigheden spænder for bredt, idet AKU-ledigheden også inkluderer studerende på jagt efter et job ved siden af studierne. Arbejdskraftundersøgelsen, viser således at antallet af arbejdsløse studerende var på ca. 41.000 (42.600 sæsonkorrigeret) personer i 4. kvartal 2012, hvorfor ledigheden korrigeret for studerende var på ca. 165.500 personer i 4. kvartal 2012.

Men hvis man mener at studerende er en tilgængelig ressource for arbejdsmarkedet kan man godt argumentere for at inkludere dem. Dog vil man når man diskuterer "kerne" arbejdsløshed formentlig være tilbøjelig at se bort fra arbejdsløse studerende.

Men hvad er så det korrekte mål for arbejdsløsheden?

Arbejdsløsheden er ikke kongetallet

Ovenstående betragtninger viser, at det ideelle ledighedsmål pt. ikke eksisterer og heller ikke er så nemt at konstruere.

Arbejdsløsheden opfattes og omtales af mange økonomiske iagttagere som kongetallet i den økonomiske debat, men under denne krise har man kunnet konstatere, at arbejdsløsheden langt fra har fortalt hele historien om nedturen på arbejdsmarkedet.

Det store beskæftigelsesfald vi har været vidner til under denne krise er således ikke i tilnærmelsesvis samme omfang afspejlet i arbejdsløshedstallene.

Derfor bør der i den økonomiske debat i fremtiden også være mere fokus på beskæftigelsestallene. Danmarks Statistik er begyndt at offentliggøre den kvartalsvise lønmodtagerbeskæftigelse, som lader til at være en meget stabil og pålidelig opgørelse.

Man kan håbe på, at Danmarks Statistik fremover også vil offentliggøre lønmodtagerbeskæftigelsen på månedsbasis. Med udgangspunkt i lønmodtagerbeskæftigelsen, ville man have en langt mere pålidelig og retvisende GPS i forhold til udviklingen på arbejdsmarkedet.

Boks 1. Anvendte ledighedsbegreber i Danmark

I Danmark anvendes tre forskellige ledighedsbegreber. Den registrerede ledighedsstatistik, der omfatter netto- og bruttoledigheden, er en månedlig totaloptælling baseret på data fra Arbejdsmarkedsstyrelsen. Udover den registrerede ledighed opgøres Arbejdskraftundersøgelsen (AKU), der er en stikprøvebaseret international anvendt definition.

Nettoledighed

Den registrerede nettoledighed måler antallet af 16-64-årige jobklare modtagere af dagpenge, kontanthjælp og starthjælp opgjort i fuldtidspersoner. Det betyder, at nettoledigheden dækker personer, der skønnes jobklare og ikke er i aktivering. Den registrerede nettoledighed bliver opgjort hver måned.

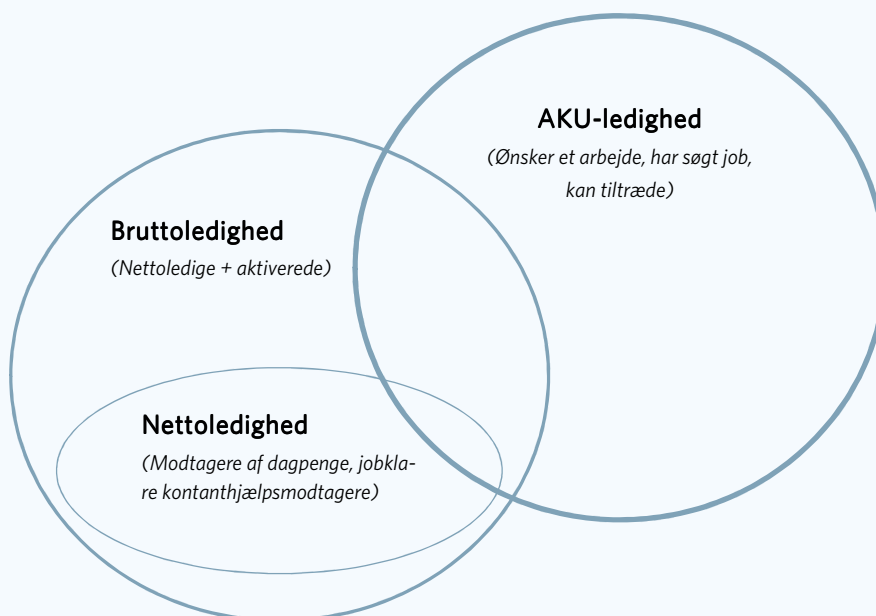
Bruttoledighed

Den registrerede bruttoledighed måler - ligesom nettoledigheden - antallet af 16-64-årige personer der modtager dagpenge fra en a-kasse eller som er jobklare kontanthjælpsmodtagere opgjort i fuldtidspersoner. Derudover medregner bruttoledigheden også personer i aktivering. Den registrerede bruttoledighed bliver opgjort hver måned.

AKU-ledigheden

Arbejdskraftundersøgelsen (AKU-ledighed) er en stikprøveundersøgelse blandt danskere i alderen 15-74 år. AKU-ledigheden følger en international anvendt definition. Det betyder, at AKU-ledigheden bl.a. kan benyttes til at sammenligne ledigheden mellem forskellige lande. Ledige efter denne definition er personer, der 1) ønsker et arbejde, 2) har søgt job indenfor de seneste fire uger, 3) kan tiltræde et job indenfor de næste to uger. Det betyder, at AKU-ledigheden bl.a. fanger personer, som ikke modtager dagpenge og ikke har ret til kontanthjælp, som arbejdsløse. AKU-ledigheden bliver opgjort kvartalsvis.

Illustration: De tre ledighedsbegreber i Danmark

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik.